

augustus 68

het kunstwerk van de maand

Het afgebeelde kunstwerk is tezamen met vele andere moderne schilderijen uit eigen bezit, geëxposeerd in de tuinzalen van het Centraal Museum, Agnietenstraat 1. (Buslijn 2)
Gratis toegankelijk voor museumbezoekers.

jef diederen

(geb. 1920):
„landschap”, olieverf op doek,
51 x 95,7 cm., 1959.
Inv.nr. 13152

In een tijd van overwegend abstracte, d.i. onderwerploze schilderkunst die uit vlekken en strepen kleur nieuwe werelden zoekt te scheppen zonder iets bestaands of bepaalds uit te beelden, valt het uitgangspunt van de schilder soms moeilijk te bepalen. Immers scheidt een overgangsgebied van halfabstract werk de abstracte konglomeraten van kleurvlekken en -strepen, die niets willen voorstellen doch enkel door juiste schikking het oog aangenaam aandoen, van de traditionele kunst-met-onderwerp.

De vaak achteraf gegeven titel kan de indruk wekken dat een onderwerp uit de werkelijkheid is uitgebeeld. Doch ook kan de schilder uitgaan van een voorbeeld en dit al schilderende zo drastisch tot hoofdzaken vereenvoudigen, dat men het voorbeeld niet of nauwelijks herkent.

Wie als leek onvoorbereid voor dit „landschap” van Diederen staat kan zich afvragen: is het hier onze associërende verbeelding die bij een spel met zeer eenvoudige elementen van vorm en kleur aan een landschap denkt, of is de kunstenaar veeleer van een bestaand landschap uitgegaan welks vormbestanddelen even abstract aandoet als een schilderij-zonder-onderwerp?

Wanneer wij al tot laatstgenoemde mening overhelden, dan gaf hier de doorslag dat Diederen een reeks werken vervaardigde die weliswaar hoogst abstract aandoen, doch waar steeds een landschap het resultaat is. Wil men het „landschap” nader bepalen, dan staan de aanvullende fantasie verschillende mogelijkheden open. Men kan in de zwart-witgekleurde bovenhelft een wolkenlucht zien, in de baan korrelig wit eronder met daarin opstekende zwarte strepen een schuimende rivier met bomenrij op de oever of een sneeuwvlakte gezien door een hek. Desgevraagd verklaarde de kunstenaar wel degelijk van een landschap te zijn uitgegaan dat, zelf in rust, overdekt wordt door het bewegend zwerk met wisselende wolkformaties. Dus werd het stuk door de tegenstelling statisch-dynamisch ingegeven en de vertikale rij zwarte strepen die de bewegingloze benedenhelft verdelen zijn werkelijk de palen van een de velden scheidend hek zoals men dat vaak ziet in Limburg, en ten opzichte waarvan de wolkformaties zich voortbewegen.